

Jönköpings kommun

Rektorn vid Erik Dahlbergsgymnasiet RO1

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Erik Dahlbergsgymnasiet RO1
i Jönköpings kommun

Tillsyn i Erik Dahlbergsgymnasiet RO1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Jönköpings kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Erik Dahlbergsgymnasiet RO1 besöktes av Skolinspektionen mellan den 10 april 2013 och den 11 april 2013.

Fakta om skolan

Jönköpings kommun anordnar gymnasieutbildning på Erik Dahlbergsgymnasiet i fyra olika rektorsområden. De fyra skolenheterna har en gemensam ledningsstruktur med en rektor på varje enhet. En gemensam gymnasiechef, en förvaltningstjänsteman, finns placerad på skolan. Skolenheterna är förlagda i en stor gemensam byggnad som ligger centralt i Jönköping. Lokalerna är öppna, ljusa och rymliga och eleverna har en gemensam matsal och ett gemensamt skolbibliotek. Lärarna ingår i en skolenhet som leds av en rektor, i arbetslag kopplade till samma skolenhet, medan de även tillhör olika ämnesarbetslag. De senare är oberoende av rektorsområdestillhörighet men de fyra rektorerna har delat upp ansvaret för ämneslagen mellan sig. Detta beslut avser den skolenhet som benämns rektorsområde 1 (RO1) och som består av elever på introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (IMYRK), teknikprogrammet (TE) och vård- och omsorgsprogrammet/omvårdnadsprogrammet (VO/OP). Rektorsenheten har läsåret 2012/13 cirka 25 elever som läser introduktionsprogrammet, cirka 150 elever som läser på vård- och omsorgsprogrammet och cirka 245 elever som läser på teknikprogrammet.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2011/2012 når eleverna på omvårdnadsprogrammet en genomsnittlig betygspoäng om 14,3. Det är en förbättring mot tidigare år. Eleverna på teknikprogrammet når läsåret 2011/2012 en genomsnittlig betygspoäng om 14,7. Det är samma poäng som eleverna nått under de tre tidigare läsåren, men skillnaden mellan kvinnors och mäns resultat har ökat under senaste läsåret, där kvinnor år 2012 når en betygspoäng om 16,3 jämfört med männens poäng om 13,8 poäng. Motsvarande avvikelse syns inte i tidigare års resultat, mätt i genomsnittlig betygspoäng. Enligt Skolverkets statistik fullföljer 89 procent av eleverna på omvårdnadsprogrammet sin utbildning inom fyra år. För elever på teknikprogrammet fullföljer 93,7 procent av eleverna utbildningen inom fyra år. Enligt Skolverket når 84 procent av eleverna på omvårdnadsprogrammet grundläggande behörighet år 2012. På teknikprogrammet når samma år 96 procent grundläggande behörighet.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Erik Dahlbergsgymnasiet RO1 visar att eleverna vid skolenheten genomgående når goda resultat. Rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och verkar för att utbildningen utvecklas, bland annat genom ett omfattande och överlag väl fungerande kvalitetsarbete. Skolan bedriver även ett fungerande värdegrundsarbete, som bland annat syns i en god studiemiljö för eleverna. Tillsynen visar att eleverna i stort känner sig trygga och att lektionerna präglas av studiero.

På skolan finns de formella kanalerna, exempelvis elevråd, för att kunna föra fram elevernas röster, däremot behöver skolan bättre utveckla formerna för elevernas inflytande över undervisningens former och innehåll. Undervisningen är i vissa fall alltför bunden till ett innehåll, vilket kan hämma såväl arbetsätt som samverkansmöjligheter. Skolan har, under rektorns ledning, påbörjat ett arbete för att öka möjligheterna till samverkan mellan lärarna. Tillsynen visar dock att detta arbete behöver utvecklas än mer, bland annat för att ge eleverna utökade möjligheter till att arbeta ämnesövergripande. Undervisningen behöver även utvecklas gällande hur elever, framför allt de som lätt når målen, ges stimulans att utvecklas vidare. Det kan inte uteslutas att ett mer utvecklat elevinflytande tillsammans med ökad samverkan, som inbegriper ämnesövergripande områden, ger förutsättningar för en mer stimulerande undervisning som kan leda till än högre måluppfyllelse.

Det finns även behov av att förbättra arbetet med särskilt stöd. Detta då det finns elever som inte får det särskilda stöd som de har behov av. I viss mån ligger detta utvecklingsområde på ett organisatoriskt plan, men för vissa elever behöver skolan i större utsträckning låta utreda vilka behov eleverna har av särskilt stöd.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Jönköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 november 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt läroplanen ska lärarna samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Läraren ska även organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande. Enligt skollagen ska de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn på Erik Dahlbergsgymnasiet RO1 framgår att lärare i viss utsträckning samverkar med varandra. Intervjuerna visar att det är främst inom ämnet som samverkan sker, medan samverkan mellan gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen och programgemensamma ämnen/karaktärsämnen behöver förbättras. Eleverna, på såväl teknikprogrammet som vård- och omsorgsprogrammet/omvårdnadsprogrammet, presenterar exempelvis flera förslag på ämnesövergripande arbeten som de gärna hade jobbat med, bland annat för att minska antalet uppsatser och andra arbeten som de genomför. Eleverna upplever vidare att examensmålen/programmålen främst syns i karaktärs-/programgemensamma ämnen, och att vissa kurser i kärn-/gymnasiegemensamma ämnen har ett styrt innehåll som inte alltid medger samverkan. Lärarna framför att de bland annat av tidsbrist inte har möjlighet att bygga upp ämnesövergripande arbeten och att samverkan mellan lärare behöver förbättras inom vissa områden. Rektorn påtalar att ett ämnesövergripande arbete baserat på samverkan mellan lärarna håller på att utvecklas.

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att det varierar mellan lärare (och ämnen) i vilken utsträckning eleverna ges utmaningar och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling. Elever på framför allt teknikprogrammet upplever att de elever som lätt når målen som minst ska uppnås inte

får tillräckliga utmaningar för att nå de högre betygen. Eleverna menar att det skiljer sig mellan lärarna och att de finns de lärare som lyckas stimulera alla elever, samtidigt som det finns de lärare som inte lyckas nå alla elever. Lärarna uppger i intervjun att de i vissa grupper har svårt att stimulera de elever som lätt når målen. Lärarna menar att de kan behöva lägga mycket tid på vissa elever som har svårare att nå målen, samtidigt som lärarna upplever att det skiljer sig mycket i elevernas förkunskaper. Rektorn delar i stort elevernas och lärarnas bild och menar just att det finns många goda exempel på lärare som lyckas stimulera hela gruppen, samtidigt som vissa lärare behöver utvecklas för att bättre leda och stimulera de elever som lätt når de mål som minst ska uppnås.

Rektor ska därför tillse att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen. Denna samverkan ska bland annat omfatta de gymnasie- och programgemensamma ämnena. Rektor ska vidare tillse att lärarna ger de elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

1 kap. 4 § andra stycket 2010 års skollag

3 kap. 3 § 2010 års skollag

Lgy11 2.1 Kunskaper / Lpf 94 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolorna

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- I planeringen av verksamheten ska anges utformningen av elevernas inflytande.
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Den närmre utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska läraren svara för att elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

Utifrån intervjuer med elever, lärare och rektorn vid Erik Dahlbergsgymnasiet RO1 framkommer att elevernas möjlighet till inflytande över kursernas

arbetssätt, arbetsform och innehåll varierar. Enligt eleverna beror det på vilken lärare man har, i vilken utsträckning eleverna ges möjlighet till inflytande. Det finns de lärare som ger lite möjlighet till delaktighet och inflytande, och andra som ger mer. Lärarna anser att inflytandet är beroende av elevernas förkunskaper i ämnet och menar att eleverna kan ha svårt att utöva ett inflytande i en kurs där de inte känner till så mycket om innehållet. Rektorn, som för upp frågan om elevernas inflytande på medarbetarsamtalen, uppfattar att skillnaden ligger mellan lärarna och i hur skicklig läraren är i detta avseende. Rektorn har även genom skolans egna enkäter uppmärksammat att elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande behöver utvecklas. För att bland annat möta detta behov har skolan infört så kallad Demokratitid som samtliga elever har ett pass (40 minuter) i veckan under mentors eller klassföreståndares ledning. Syftet är att bland annat kunna lösgöra tid för olika elevdemokratiska uppdrag som vissa elever har, arbeta med värderingsövningar för gruppen och diskutera hur elevernas inflytande tar sig uttryck. I intervjuerna med elever och lärare framkommer dock att tiden mer används till information och planering. Rektorn är medveten om att lärarna och eleverna använder tiden på olika sätt och tillägger att det inte finns någon övergripande planering för hur elevernas inflytande ska utformas, mer än att rektorn pratar med lärarna om detta vid medarbetarsamtal.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten behöver utveckla arbetet med elevernas inflytande över undervisningen, i synnerhet hur eleverna kan ges inflytande över undervisningens innehåll. Lärarna behöver också få en bättre samsyn i hur de kan ge eleverna inflytande, varför planeringen av inflytandet tydligare behöver anges.

Rektorn ska därför tillse att det i planeringen av verksamheten anges utformningen av elevernas inflytande. Eleverna ska vidare ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

1 kap. 10 § 2010 års skollag

4 kap. 9 och 14 §§ 2010 års skollag

Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande / Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Särskilt stöd**Bedömning**

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- I de fall det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska rektor se till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. I de fall det framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska rektor se till att behovet skyndsamt utreds. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas och eleven få sådant stöd.

På Erik Dahlbergsgymnasiet ges stöd på så kallad resurstid om en timma i veckan. På denna tid finns det möjlighet att få stöd av lärarna i samtliga ämnen. Som en övergripande organisatorisk insats används denna resurstid bland annat även till särskilt stöd. Representanter ur skolans elevhälsa och rektorn menar att det av ett antal anledningar finns risk att denna särskilda stödinsats inte är tillräcklig. En elev som har behov av särskilt stöd i flera ämnen kan under resurstiden inte alltid få stöd i alla ämnen. Vidare är det särskilda stödet stundtals vagt formulerat i åtgärdsprogrammen, vilket försvårar för läraren hur den ska ge stöd på resurstid. Lärarna uppger också att det ibland kan vara många elever som är i behov av stöd, varför de stundtals har svårt att ge elever det särskilda stöd som de behöver. Rektorn instämmer i att det finns olika problem med denna resurstid, men pekar även på de andra riktade åtgärder, av till exempel speciallärare, som sätts in för att ge eleverna särskilt stöd. Rektorn och representanter ur elevhälsan menar dock att elevernas behov av särskilt stöd inte alltid kan täckas av de riktade åtgärderna och att resurstiden därmed har en viktig funktion att fylla. Med hänvisning till de problem som ovan lyfts angående resurstiden finns det risk att eleven inte får det särskilda stöd som den har behov av.

För elever på introduktionsprogrammets yrkesintroduktion skrivs inga åtgärdsprogram. Lärare och rektor menar att hela elevens utbildning är individuellt anpassad för att uppfylla programmets syfte. Elevens eventuella behov

av särskilt stöd utreds inte och det finns inga tydliga rutiner för att, exempelvis låta kompetenser i elevhälsan, ta reda på om eleven inom introduktionsprogrammets yrkesintroduktion har behov av särskilt stöd. Följaktligen ges eleverna på yrkesintroduktionen inget särskilt stöd utifrån ett utrett behov och rektorn kan heller inte följa upp och se hur stort behovet av särskilt stöd är.

Sammantaget anser Skolinspektionen att skolenheten måste se över det särskilda stödet så att de elever som behöver särskilt stöd verkligen får ett relevant sådant. Rektorn behöver även ta fram rutiner för att utreda elevers behov av särskilt stöd inom yrkesintroduktionen så att bland annat elevhälsans kompetenser används och framför allt så att eleverna får möjlighet att få särskilt stöd om de behöver det.

Rektorn ska därför tillse att eleverna får det särskilda stöd som en utredning visat att de behöver. Rektorn ska även tillse att rutiner för särskilt stöd upprättas så att, om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, behovet skyndsamt utreds och beslut om åtgärdsprogram fattas.

Författning

1 kap. 4 § 2010 års skollag

3 kap. 8–9 §§ 2010 års skollag

Lgy11 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.6 Rektorns ansvar

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Jönköpings kommun en anmärkning.

Jönköpings kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 28 november 2013.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det, tillsammans med bland annat elever och lärare, bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

På Erik Dahlbergsgymnasiet RO1 bedrivs ett i stora delar fungerande kvalitetsarbete. Kunskaps- och värdegrundsresultat analyseras och omsätts till åtgärder i syfte att förbättra elevernas möjlighet att nå utbildningarnas mål. Det finns dock resultat för nationella ämnesproven i matematik som i högre grad behöver analyseras och följas upp för att exempelvis utveckla utbildningen i ämneskurserna. Enligt statistik från Skolverket finns en tydlig diskrepans mellan elevernas resultat på nationella kursprov i matematik och de betyg de får i samma kurs. Den största skillnaden återfinns i matematik 1a som elever på vård- och omsorgsprogrammet läser, där 85 procent av eleverna når ett betyg som är ett eller flera betygssteg över deras resultat på det nationella provet. Detta kan ses i jämförelse med rikets avvikelse där 44 procent av eleverna når ett betyg som är ett eller flera betygssteg över deras resultat på det nationella provet. För eleverna på teknikprogrammet som läser kursen matematik 1c är skillnaden inte lika stor, men ändå tydlig. 50 procent av eleverna når ett betyg som är ett eller fler steg över deras resultat på det nationella provet i matematik 1c, jämfört med riket där avvikelsen är ungefär 30 procent.

I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att kännedomen om ovan nämnda diskrepans är vag och de intervjuade anger olika skäl till att denna avvikelse finns. Det kan till exempel bero på hur kursen planerades, svårighetsgraden och utformningen på provet, eller om betygsresultatet rapporterats in efter sommarskolan. Rektorn menar dock att lärarna i matematik är noggranna i rättning och bedömning av de nationella proven, men skolan har likväl inte analyserat och följt upp dessa avvikande resultat i sitt systematiska kvalitetsarbete. Avsaknaden av förklaring till avvikelsen vittnar även om att skolenheten inte utifrån kvalitetsarbetet vidtagit adekvata åtgärder.

Med anledning av att skolan i övrigt bedriver ett väl fungerande kvalitetsarbete i syfte att utveckla utbildningen bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar därför Jönköpings kommun och Erik Dahlbergsgymnasiet RO1 en anmärkning.

Författning

4 kap. 4 § skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Andreas Leo
Föredragande/Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).